

Toelichting Erf- en schenkbelasting

a. Notariële uiterste wilsbeschikking

Testament

Een uiterste wilsbeschikking kan worden opgemaakt ten overstaan van een notaris. De wilsbeschikking wordt dan door de notaris vastgelegd in een **notariële akte** ([art. 4:94 BW](#)). Een dergelijke notariële uiterste wilsbeschikking wordt doorgaans aangeduid als een testament.

Een testament dient zowel door de erflater als door de notaris te zijn **ondertekend** ([art. 4:109 BW](#)). De notaris zorgt ervoor dat een testament vervolgens wordt **geregistreerd** in het Centraal Testamentenregister. Daarin wordt vastgelegd wie een testament heeft opgemaakt, wanneer dat is gebeurd en bij welke notaris het testament zich bevindt. De inhoud van het testament wordt niet in het register opgenomen.

Noodtestament

In uitzonderlijke situaties kan er een uiterste wilsbeschikking worden opgemaakt zonder dat alle vormvoorschriften in acht worden genomen. Deze zogenoemde ‘noodtestamenten’ kunnen worden opgesteld:

- door **militairen** en andere tot de krijgsmacht behorende personen ten overstaan van een officier van de krijgsmacht, indien zij ([art. 4:98 BW](#)):
 - zich in een oorlog of burgeroorlog bevinden;
 - deelnemen aan een militaire expeditie;
 - een vijandelijke macht bestrijden;
 - de onzijdigheid van de staat handhaven;
 - optreden tot collectieve of individuele zelfverdediging of tot herstel van de internationale orde en veiligheid; of
 - voldoen aan een vordering van het bevoegde gezag in geval van een oproerige beweging;
- door **personen die zich op een reis aan boord van een zeeschip of luchtvaartuig bevinden** ten overstaan van de gezagvoerder of de eerste officier of degene die bij gebreke van deze personen hun plaats vervult ([art. 4:101 BW](#));
- door **personen die zich op een geïsoleerde plaats bevinden** waar het normale verkeer met een notaris of bevoegde consulaire ambtenaar verboden of verbroken is als gevolg van rampen, besmettelijke ziekten of andere buitengewone omstandigheden ten overstaan van een Nederlandse consulaire ambtenaar, de burgemeester, secretaris of wethouder van de gemeente, een kandidaat-notaris, een advocaat, een officier van de krijgsmacht of een gemeentelijke of regionale brandweer of een daartoe door de minister van Justitie bevoegd verklaarde ambtenaar ([art. 4:102 BW](#)).

Opmerkingen

1. In geval van **krijgsgevangenschap** kan een uiterste wilsbeschikking ook worden opgemaakt ten overstaan van een onderofficier ([art. 4:98 lid 3 BW](#)).

2. **Officiëren en onderofficiëren** mogen slechts hun medewerking verlenen als de erflater zich niet tot een bevoegde notaris of consulaire ambtenaar kan wenden ([art. 4:98 lid 4 BW](#)).
3. Een noodtestament moet worden verleden in het bijzijn van **twee getuigen**. De getuigen moeten de taal waarin de uiterste wil is opgesteld, kunnen verstaan ([art. 4:103 BW](#)).

b. Onderhandse uiterste wilsbeschikking

Een onderhandse uiterste wil is een onderhandse akte die **bij een notaris in bewaring** wordt gegeven. De erflater moet de onderhandse akte **ondertekenen**. Bovendien moet hij, als de akte uit meerdere pagina's bestaat, iedere pagina **waarmerken**. Ook moeten alle pagina's **genummerd** worden ([art. 4:95 lid 2 BW](#)). De notaris moet een akte van bewaargeving opmaken, die zowel door de erflater als door de notaris ondertekend moet worden ([art. 4:95 lid 4 BW](#)).

Een onderhandse akte kan open of gesloten aan de notaris worden aangeboden. Als de akte **open** wordt aangeboden, is de inhoud voor de notaris kenbaar. Is het de bedoeling de inhoud geheim te houden voor de notaris, dan wordt de akte **gesloten** aangeboden. Als de opsteller de wil gesloten aanbiedt, kan hij verklaren dat de akte slechts mag worden geopend indien de door hem genoemde voorwaarden op de dag van zijn overlijden zijn vervuld ([art. 4:95 lid 3 BW](#)).

Opmerking

Als een **erflater is verhinderd bij het ondertekenen van de akte van bewaargeving**, kan de akte toch geldig zijn. De erflater dient dan de oorzaak van de verhindering op te geven en die oorzaak moet na de ondertekening van de uiterste wil zijn opgekomen ([art. 4:95 lid 5 BW](#)).

c. Onderhandse beschikking

Naast de uiterste wilsbeschikking bij onderhandse akte (S 6960) kunnen er ook andere onderhandse beschikkingen worden gemaakt. Deze worden vaak aangeduid als een codicil. Een codicil dient **handgeschreven** te zijn, **gedagtekend** en **ondertekend**. Het nadeel van een codicil is dat slechts enkele zaken door middel daarvan aan iemand kunnen worden toegewezen. De mogelijkheden van een codicil zijn namelijk ([art. 4:97 BW](#)):

- het maken van legaten van:
 - kleding, lijfstoebehoren en bepaalde lijfsieraden;
 - bepaalde tot de inboedel behorende zaken en bepaalde boeken;
- het bepalen dat goederen zoals hiervoor vermeld buiten een huwelijksgemeenschap vallen; en
- het aanwijzen van een persoon.

Een codicil kan bovendien eenvoudig kwijtraken of betrokkenen kunnen doen alsof er geen codicil is, ook al zijn zij in principe verplicht uitvoering te geven aan het codicil.